

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. balandžio 4 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Artūro Driuko, Donato Šerno (kolegijos pirmininkas) ir Jūratės Varanaukaitės, susipažinusi su 2023 m. kovo 13 d. paduotu **atsakovės R. P. individualios įmonės** kasaciniu skundu dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 14 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2023 m. vasario 14 d. nutartimi panaikino Marijampolės apylinkės teismo 2022 m. rugsėjo 5 d. sprendimą ir perdavė bylą dėl žalos atlyginimo nagrinėti iš naujo Marijampolės apylinkės teismui.

Kasaciniu skundu atsakovė R. P. individuali įmonė prašo panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. vasario 14 d. nutartį ir priimti naują sprendimą, kuriuo ieškinį atmesti.

Atsakovės kasacinis skundas grindžiamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų ([CPK 346 straipsnio](#) 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais ([CPK 347 straipsnio](#) 1 dalies 3 punktas). Be to, [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kuri faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskūstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Atsakovės kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė ir aiškino ieškinio senaties nutraukimą reglamentuojančias materialiosios teisės normas ir Individualių įmonių įstatymo nuostatas, reglamentuojančias individualios įmonės valdymą, taip pat ieškinio tikslinimą reglamentuojančias proceso teisės normas.
2. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškinęs, jog ieškinio senaties termino eigą gali nutraukti tik tinkamas teisės kreiptis į teismą realizavimas ([CK 1.130 straipsnio](#) 1 dalis), ieškinio nustatyta tvarka pareiškimas nutraukia ieškinio senaties terminą tik dėl to asmens, kuris byloje patrauktas (ieškinyje nurodytas) atsakovu, nes jis yra ginčo materialiniame teisiniame santykiyje su ieškovu, t. y. dėl tinkamo atsakovo. Ieškinio pareiškimas netinkamam atsakovui ieškinio senaties termino eigos nenutraukia (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. balandžio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-137/2009](#)).
3. Apeliacinės instancijos teismas nutartyje nurodė, kad „aplinkybė, jog baudžiamojoje byloje civilinis ieškinyje buvo pareikštas R. P. ir E. P. kaip fiziniams asmenims, o šioje byloje atsakovu jau nurodoma R. P. individuali įmonė, nesudaro pagrindo kitaip skaičiuoti ieškinio senaties terminą“ (teismo nutarties 20 punktas). Atsakovė kasaciniame skunde nesutinka su šiuo teismo nutarties teiginiu, nes ieškinio pareiškimas įstatymu nustatyta tvarka nutraukia ieškinio senaties terminą tik tam asmeniui, kuris byloje patrauktas atsakovu, kadangi jis yra ginčo materialiajame teisiniame santykiyje su ieškovu, o civilinio ieškinio pareiškimas dėl žalos atlyginimo netinkamam atsakovui (fiziniam asmeniui baudžiamojoje byloje) ieškinio senaties termino nenutraukia civilinėje byloje, kurioje ieškinyje dėl žalos atlyginimo pareikštas individualiai įmonei. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad ieškinio senaties termino pradžia skaičiuotina nuo 2015-01-07 specialisto išvados surašymo, kuria buvo nustatyta, kad R. P. individuali įmonė tiriamuoju laikotarpiu (2012-2013 metais) nedeclaravo ir nesumokėjo į valstybės biudžetą pelno ir PVM mokesčių. Šie apeliacinės instancijos teismo teiginiai bei padaryta išvada prieštarauja [CK 1.130 straipsniui](#), nes ieškinio pareiškimas įstatymu nustatyta tvarka nutraukia ieškinio senaties terminą tik tam asmeniui, kuris byloje patrauktas atsakovu, kadangi jis yra ginčo materialiajame teisiniame santykiyje su ieškovu, o ieškinio pareiškimas netinkamam atsakovui ieškinio senaties termino nenutraukia. Ieškovas 2021-11-29 pradėjo visiškai naują civilinę bylą ir tuo pačiu pagrindu pareiškė naują civilinį ieškinį kitam atsakovui (individualiai įmonei) jau praleidęs ieškinio senaties terminą.
4. Pagal [CPK](#) 141 straipsnio 1 dalies nuostatą pakeisti ieškinio dalyką arba ieškinio pagrindą ieškovas turi teisę tik nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme iki nutarties skirti bylą nagrinėti teismo posėdyje priėmimo. Vėlesnis ieškinio dalyko ar ieškinio pagrindo keitimas įstatymo leidžiamas tik tais atvejais, kai tokio pakeitimo būtinumas iškilo vėliau arba jeigu yra gautas priešingos šalies sutikimas, arba jeigu teismas mano, kad tai neužvilkins bylos nagrinėjimo. Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad „palikus civilinį ieškinį nenagrinėtą baudžiamojoje byloje, ieškovė patikslino atsakovą ir pareiškė ieškinį R. P. II“ (skundžiamos teismo nutarties 20 punktas). Tačiau naujos civilinės bylos pradėjimas tuo pačiu pagrindu, bet kito atsakovo atžvilgiu, nėra ir negali būti laikoma baudžiamosios bylos metu pateikto civilinio ieškinio tikslinimu, nes ieškinio tikslinimas galimas tik toje pačioje byloje.
5. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai taikė bei aiškino Individualių įmonių įstatymo 7 straipsnį, kuris reglamentuoja individualios įmonės valdymą. Teismas padarė nepagrįstą išvadą, kad šiuo atveju neturi esminės reikšmės, jog atsakovė individuali įmonė nebuvo įtraukta į baudžiamosios bylos nagrinėjimą ir jai nebuvo pareikštas civilinis ieškinyje baudžiamojoje byloje, nes individualios įmonės savininkas tuo pačiu veikia ir už individualią įmonę kaip juridinį asmenį. Teismas taip pat nepagrįstai sprendė, kad Individualių įmonių

įstatymo 7 straipsnio nuostata iš esmės nustato individualios įmonės ir jos savininko sutaptį taikant civilinę teisinę atsakomybę. Priešingai nei nurodo apeliacinės instancijos teismas, Individualių įmonių įstatymo 7 straipsnyje nenustatyta, jog individualios įmonės savininkas visais atvejais veikia už individualią įmonę kaip juridinį asmenį bei kad individualios įmonės ir jos savininko civilinė atsakomybė sutampa. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinta, kad už neįvykdytą savo prievolę visais atvejais pirmiausia atsako pats juridinis asmuo, o kitų asmenų atsakomybė yra subsidiari ir galima tik esant išskirtinėms situacijoms (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-304- 976/2016).

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio](#) 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK 350 straipsnio](#) 2 dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

n u t a r i a :

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti R. P. individualiai įmonei 675 (šešis šimtus septyniasdešimt penkis) Eur žyminį mokestį sumokėtą 2023 m. kovo 10 d. AB Swedbank.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Artūras Driukas

Donatas Šernas

Jūratė Varanaukaitė